خوشحال خان خټک په سرائې اکوړه کښې د شهباز خان
کره زیږیدلی دی. د خوشحال خان پلار د مغلو له طرفه
د خټکو خان وو. چې د خوشحال بابا پلار کله وفات
شو نو مغلو ته د منصب حوالې په میراث کښې پاتې شوه
خوشحال بابا په مکتب کښې سبق نه دی ویلی. د خوشحال
بابا زیات تر علم د ذاتي مطالعې او تجربې نه حاصل کړی
خوشحال بابا د ښکار ډیر شوق کولو. دغه وجه ده چې
خوشحال خان ډیره موده د دښت کښې نه دې ناست. خو
د دې باوجود خوشحال بابا ادیب هم وو، امیر هم وو
مطلب دا چې خوشحال بابا د ژوند په هر فن طبعه ازمائي
کړې ده. د خوشحال بابا کتابونه ځکه ډیر شوق وو. او
ژباړه خوګې د عربې ژبې مشهور کتاب هدایه پښتو ژبې ته
ژباړلې ده. د به غلطه نه وي چې په پښتو ادب د خوشحال
بابا څومره احسان د دومره ډیل چه نشته.
خوشحال بابا نظم، قصیده، غزل، قطعات، مربع، مخمس
مطلب په هر موضوع طبع ازمائي کړې ده. د خوشحال بابا بو
غزل کم چې مخفه د ښلو کالو نه لږ زیات عمر کښې لیکلې
معلومیږي چې غزل ئې هم د ستائینې وړ دی او په لوړ
ښه لوړه دي ځکه چې وایي

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا
چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نړوکا

مانه معوایه عاقله چې عشق څه دی
که عیّن شي نه به هم له عقله موږ کا

زړه که هر څو خپل پیوند غلوم له عشقه
ورې ما او عشق خدائ که و بله جوړ کا

عشق به هیڅ له ځیله هوچه نه ونه وړي
عقل څو په فهره ټل د ځونو صرو ړه که

نامه عمر په حساب له شلو زیات دی
د عشق غم به مې په لږ کاله کښې زوړ کا